

Kmetijski list

Kmetijski list
in obzornik
za leto 1929
in 1930

Letna cena: 300.
za leto 1929 — 150.
za leto 1930 — 150.
Iskrati po tarifi. Pla-
menim spravljenjem naj-
se priloži znanje za od-
govor. — Ne frankirana
plačila se ne sprejemajo.

Vsakdo vstavlja
vse sadove o
svojem delu in
marljivosti!

Recepit se ne vra-
šajo. — Plača in taji-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2564. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.104.

Predhodniki kmetijskega pokreta.

V starih časih je veljala pri vseh narodih pravica močnejšega, pravica pesti. Močnejši, predržnejši in brezobzirnejši so vladali nad slabotnejšim in mirnejšim. Zmagovalci so postali gospodarji, velikaši, a premagani sužnji. Taki zmagovalci so postali pred 2000 leti stari Rimljani. Zgradili so veliko državo, katera je trajala več sto let. V tej državi je vladalo nekaj sto velikašev nad milijoni ljudstva. Na eni strani peščica mogočnejšev in zatiralcev, na drugi zatirani sužnji.

V tem času, za vladanja rimskega cesarja Avgusta, se je rodil Kristus. On je pričel učiti nov nauk in novo resnico: mir na zemlji, pravica za vse ljudi in ljubezen do bližnjega. Sedaj prav lahko razumemo zakaj je zatirano in revno ljudstvo s tako vnemo poslušalo Kristusa, kateri je učil vse ljudi brez razlike, in če je dal komu prednost, jo je dal slabotnim otrokom in revežem.

Toda krščanska cerkev, ki je bila ustanovljena po Kristusovem nauku, se je pomirila in pogodila v dobi rimskega cesarja Konstantina, 325 let po Kristusu, z rimsko pogansko državo, tako da je bilo krščanstvo in poganstvo izenačeno in da so dobili krščanski škofje čast in ugled rimskih državnih dostojanstvenikov.

Krščanstvo se je v resnici na zunaj razširilo po Evropi, toda duh Kristusa o pravici in enakosti je silno trpel in ponekod čisto zginil.

V srednjem veku je nastalo mesto suženjstva tlačanstvo. Gospoda se je zopet polastila vse oblasti in vse zemlje, a za narod je ostal samo plug in motika ter valpetov bič in tolažba, da bo Bog njegovo zemeljsko trpljenje obilno nagradil na onem svetu.

To je bila doba feudalizma ali tlačanstva. Tlačanstvo je bilo odpravljeno najprej na Francoskem l. 1789 po velikem preobratu, a pri nas še le leta 1848.

Kmetijsko življenje je bilo v dobi tlačanstva strahovito težko. Zato tudi ni nobeno čudo, ako so se tlačani po mnogih krajih uprli. V naših krajih je najvažnejši kmetijski punt iz leta 1573, to je pred 356 leti, katerega sta vodila slavni Matija Gubec in Ilija Gregorič.

Kmetijski punt je bil najglasnejši upor proti strahovitemu zatiranju in izkoriščanju kmeta od strani cerkvene in posvetne plemenitaške gospode. In čeprav se je Matija Gubec boril za čisto pravico, za Staro pravdo, je vendar končal na razbeljenem prestolu. V zasmeh so mu položili razbeljeno krono na glavo. Umrl je kot mučenik ne samo za kmet-ske, ampak obče človeške pravice.

Umoriti ga je pa dal zagrebški ban in nadškof Drašković.

Plemenitaška gospoda je s kmetom slabše postopala kot z živino. Leta 1573 je bila osvobodilna kmetijska misel in pravica premagana, potlačena. Bila je potlačena in pregažena, a ne uničena. Stoletja so minila, a kmet-

ska misel je vedno tlela v kmetijskih sreih kakor iskra pod pepelom. Tlela je kmetijska misel, dokler nista vstala na Hrvaškem brata Radića, Anton in Štefan.

Brata Radića sta pričela hrvatskega kmeta učiti, dramila sta ga iz njegovega duševnega spanja in mu pokazala pot v svobodo. Brata Radića sta postavila nauk, da mora biti kmet subjekt, to je glavni činitelj v vsem javnem življenju in ne več objekt, to je predmet izrabljanja, učila sta, da mora biti kmet gospodar v občini in državi radi svojega šte-tila, poštenosti in čuta pravičnosti. Brez tega ne more biti boljše bodočnosti.

Končna ureditev agrarne reforme.

Takoj ob spočetku naše države se je postavilo načelo: Zemlja bodi last tistega, ki jo s svojimi rokami obdeluje! To načelo je dobilo tudi najvišje priznanje s proglasom takratnega regenta, sedanjega kralja Aleksandra.

V prvih desetih letih nismo prišli daleč v reševanju tega vprašanja. Samo začasno, nepopolno je bilo rešeno z oddajo v začasen zakup agrarno reformne zemlje. Dalje nismo prišli. Vsako leto je rešitev mesto napredovala, celo nazadovala. Politične stranke, ki so imele odločilno besedo, niso bile naklonjene izvedbi agrarne reforme, ker so svojo politično moč naslanjale na stanove, ki so bili odločni nasprotniki agrarne reforme. Radikalna stranka se je držala liberalnih gospodarskih načel, odločevali so v njej domači in inozemski kapitalistični mogotci. SLS ni mogla storiti nič, če niso dali svojega odobrenja cerkveni knezi, ki so pa odločni nasprotniki agrarne reforme, kar so javno razglašali s svojih zborovanj. Hrvaška kmetijska stranka, je hotela čimprej izvesti končno vprašanje agrarne reforme, ni pa mogla svojega načrta uresničiti, ker so ji to vedno preprečile stranke, ki so imele odločujoč položaj. Znano je, da ko je pokojni minister Pavle Radić po velikih težavah spravil dalmatinski agrar pred skupščino in ni bilo mogoče radikalom pred skupščino nastopiti proti zakonu, so oni izvalili krizo vlade in tako pokopali zakon o agraru. Stališče drugih strank do agrarne reforme ne bomo preiskovali, ker one niso bile nikdar v položaju odločati o tem vprašanju. Sedaj je minister Frangeš odločil, da se mora vprašanje agrarne reforme končno rešiti. Komisija, ki ima izdelati končni zakonski načrt, je že na delu in v par mesecih bo dokončala svoje delo in potem bo kralj dal načrtu moč zakona, po katerem bo agrarna reforma končno rešena.

Gospodarstvo

v naši državi bo z izvedbo agrarne reforme

že leta 1899 sta začela izdajati majhen list »Dom«, v katerem sta širila plemenito kmetijsko misel o svobodi, pravici in človečnosti. Leta 1904 pa sta ustanovila Hrvatsko seljaško stranko, ki je po dvajsetih letih združila ves hrvaški kmečki narod. In kakor je Matija Gubec padel kot mučenik za Staro pravdo, tako je dal tudi Štefan Radić svoje življenje za svobodo in pravico kmečkega ljudstva.

Dne 8. februarja je minulo pol leta, odkar je izdihnil svojo veliko dušo Štefan Radić.

Dne 9. februarja 1929 je minulo 356 let, odkar je bila razbita kmetijska vojska Matije Gubca pri Stubičkih Toplicah, a on sam ujet in prepeljan v Zagreb.

Dne 10. februarja je minulo 10 let odkar je umrl sobojevnik Štefana, Anton Radić.

neizmerno pridobilo. Polovičarstvo povsod škoduje, tako tudi pri agrarni reformi. Dosedaj ni agrarni upravičenec nikdar vedel, kdaj se mu bo zemlja odvzela, zato je tudi ni obdelaval, kakor če bi bila njegova last. Pridobljeno zemljo je izkoristil kolikor je mogel, a ni ji dajal onega, kar zemlja potrebuje, da daje trajen sad. Ko bo zemlja last onega, ki jo obdeluje, se bo ta lotil obdelovanja z ljubeznijo, ki je lastna samo kmetovalcu, in to prinaša stoteri sad in blagostanje. Slišijo se tožbe, da so samo veleposestva v stanu pridelati toliko, da se prežive mesta in dajo še višek za eksport. To naziranje je popolno zgrešeno. Trdimo, da bodo razdeljena veleposestva dala najmanj še enkrat toliko pridelka. Samo pogledite v one kraje, kjer so bila veleposestva razdeljena pred vojno. Stanje živine, prašičev in drugega se je podestorilo in tudi pridelek žita je bil večji. Res je, da tam, kjer se kolonizira, v prvih letih produkcija pade, to pa le za toliko časa, da si naseljenci uredijo svoja domovanja, nabavijo potrebno orodje in živino, potem pa se doseže za vedno večja produkcija, ki je v korist celoti. Zato je izvedba agrarne reforme iz gospodarskega vidika nujna v korist celokupnega človeštva.

Socijalna

upravičenost agrarne reforme je bila dovolj objasnjena v zadnjem našem članku o agrarni reformi na Danskem. Ravno agrarna reforma pa je obvarovala tudi veleposestnike socijalnega propada. Ako bi smeli, bi bili ob prevratu osobito tujerodni veleposestniki svoja posestva prodali in se izselili. Njihovi sonarodnjaki, ki niso bili pod agrarno reformo, so to storili. Devalvacija denarja bi jih popolno uničila in danes bi bili brez sredstev. Agrarna reforma je to preprečila in jim tako ohranila vse premoženje v zlatu. Zato je nad vse pravično, da oni del premoženja prepuste onim, katerim je vojska in njene posledice odvzela vse.

Razlástila

se bodo ona posestva v Sloveniji, ki imajo nad 75 ha kulturne zemlje, to je njiv, travnikov, vinogradov, vrtov, hmeljišč in pašnikov, če so ti sposobni za kako drugo obdelavo. Načrt zakona, ki se je izdeloval takrat, ko je bivša Samostojna kmetijska stranka bila v vladi, je za Slovenijo določal samo 50 ha kot maksimum. Naše mnenje je, da je za Slovenijo, izvzemši alpska posestva, pravilno merilo 50 ha obdelovalne zemlje. Posestvo s 50 hektarov njiv, travnikov, vinogradov, h katerim pridejo še gozdovi, zahteva popolnega gospodarja za dobro obdelavo in daje odlično eksistenco kmetu, ne dovoljuje pa razkošnosti in grofovskega življenja. Dandanašnje človeštvo zahteva od vsakega, da dela. Načrt vlade dr. Korošca izvzema od agrarne reforme državna, oblastna in cerkvena veleposestva. Če se hoče vprašanje rešiti temeljito in končno, se morajo razlástiti vsa veleposestva brez izjeme.

Gozdovi

so dosedaj od agrarne reforme nedotaknjeni. Potrebno pa je razlástiti tudi gozdove in jih razdeliti med interese. Nemogoče je vse gozdove razdeliti, ker bi na sosedne velikih gozdov prišlo preveč, na druge radi oddaljenosti nič. Gozda naj se da agrarnemu

upravičencu toliko v najbližji okolici, kolikor je neobhodno potrebno. Druge gozdne komplekse pa naj se odstopi oblastnim samoupravam, ki bodo znale najboljše gospodariti z njimi in da tako pridejo v korist splošnosti.

Agrarni objekti

še do danes niso ugotovljeni pravično. Ugotavljali so se večina taklo, kakor je bilo prav veleposestnikom. Temeljita in pravična ugotovitev je nujno potrebna, predno se končno pristopi k definitivni odmeri zemlje upravičencem. Znani so nam prav kričeči primeri nepravilne ugotovitve. Pri odmeri morajo sodelovati upravičenci. Županstva ponekod niso storila v tem pogledu svoje dolžnosti.

Odkodnina

za razlašena veleposestva naj bo taka, da novih posestnikov ne bo že izpočetka uničila. Če se upošteva vse, kar smo že navedli, potem je jasno, da veleposestniki po večini nimajo pravice do odkodnine. Vsaj dober del odkodnine pa mora priti v dobro celokupnosti.

Veseli nas, da se je pristopilo k rešitvi tega nadvse važnega gospodarskega vprašanja. Naj se izvede tudi gospodarsko in socialno pravično v dobrobit države in državljanov.

Kmečka stranka v Rumuniji na vladi

(Po poročilu »Mednarodnega agrarnega biro-a« v Pragi.)

Mi smo naše bralce že večkrat seznanili z ogromno borbo, ki jo je vodila Kmečka stranka v Rumuniji proti prikriti diktaturi liberalne stranke pod vodstvom njenega predsednika Bratiana. Rumunska kmečka stranka si je vedno prizadevala Evropi pokazati, da je liberalni parlament v Rumuniji samo krinka, za katero se skriva absolutno gospodstvo liberalne stranke, ki je že zdavnaj izgubila zaupanje ljudstva in ki se je zato držala na površju le še z volilnimi sleparijami. Samo s temi je še vzdrževala videz demokracije.

Borba proti vladujoči liberalni stranki je bila silno težka, ker je liberalna stranka znala z vsemi sredstvi preprečevati, da Evropa ni zvedela resnice. Toda ravno »poročila mednarodnega agrarnega biroja« so mnogo pripomogla resnici do zmage.

Evropa je bila na ta način dobro poučena o pravem pomenu velikanskih zborovanj Kmečke stranke v Rumuniji. Ta zborovanja so bila važna, ker je bilo na njih izrečeno, da Kmečka stranka ne bo priznala kot veljavnih nobenih posojil, ki bi jih sklenila propadla liberalna vlada, ki nima za seboj večine ljudstva. To je bil za liberalno vlado hud udarec.

Že dne 3. novembra je sklenila liberalna vlada, da odstopi in da se poskusi sestaviti vlada vseh strank. Nekaj časa je izgledalo, da bo do take vlade res prišlo. Toda Kmečka stranka se je dobro zavedala, da je samo ona prava zastopnica resnične ljudske volje in da bi se z vlado vseh strank le podaljšalo življenje skrahirani liberalni stranki in njeni

diktaturi. Zato je zahteval predsednik Kmečke stranke dr. Maniu, da se poveri vlada samo Kmečki stranki.

Tej zahtevi je bilo ugodeno in 9. novembra je bila sestavljena čisto kmečka vlada v Rumuniji.

Prvi sklep nove vlade je bil, da se izvrši v Rumuniji nove, popolnoma svobodne volitve brez pritiska policije in žandarmerije. Drugi sklep se je tikal odprave cenzure, ki je tlačila Rumunijo že 10 let. Odpravljeno je bilo tudi obsedno stanje, ki je bilo proglašeno nad nekimi okraji.

Še pred novimi volitvami je vlada razglasila, da bodo vsi uradniki, ki bi se kakorkoli vmešavali v volitve, strogo kaznovani.

Dne 28. novembra pa je Kmečka stranka izdala v soglasju z vlado na rumunski narod proglas, v katerem obljublja, da bo dotedanji zastareli vladni sistem popolnoma izpremenila in obnovila, da bo država sposobna za moderni gospodarski napredek. Državna uprava se bo decentralizirala. Vlada bo skrbela, da bodo sodniki dobro plačani in da bodo popolnoma neodvisni od uprave. Vlada bo skrbela za procvit vseh stanov, podpirala pa bo zlasti kmetijstvo, a tudi obrti in trgovine ne bo zanemarjala. Socialna zakonodaja za delavstvo bo ostala v veljavi, oziroma se bo še izpopolnila. Agrarna reforma se bo izvedla do kraja.

To je bil program, s katerim je šla Kmečka stranka v volitve. Dobila je brez vsakega pritiska toliko glasov, da je vzkliknil voditelj stranke Maniu: »Moj Bog, mi vendar ne moremo vladati brez opozicije!« Kmečka stranka je dobila nad 80 procentov glasov in ogromno večino v parlamentu.

da ob političnem premirju zavlada v javnosti in pri poedincih trezna preudarnost ter medsebojna strpnost. Zopet živimo v historičnih časih, za katere smo tudi Slovenci in sicer vsi Slovenci odgovorni pred bodočnostjo.

Doba rekonvalescence je pri raznih operacijah različno dolga, a ker je bila za naš težko bolni državni organizem energična operacija še edini lek, se izreka prognoza, da bo trajala doba rekonvalescence dolgo, morda več let. Že samo za sanacijo naših financ in naše administracije, za izenačenje zakonodaje, za obnovo prometa in najnujnejše gospodarske reforme, kar se smatra kot briga za uspešno reševanje večjih državnopravnih problemov, je predvidenih mnogo mesecev. Že zaradi tega nima demagogija in hujškarija v današnji dobi nobene politične vrednosti.

V Beogradu sem opazil mnogo več izprememb nego v Ljubljani. Tamkaj ni o kaki direktni ali indirektni politični gonji ne duha ne sluha. Kot upravno središče se je pa Beograd že v toku prvega meseca nove dobe vidno izboljšal. Včasih se mi je zdelo, da sem prišel v kavarno, če sem vstopil v kako ministrstvo. Sedaj se tudi v naših ministrstvih formirajo uradi, kjer naj zavlada stvarnost, objektivnost in točnost mesto partizanstva in bakšiša. Bil sem priča prizoru, ko je prišel sedaj v kabinet ministra bivši režimski poslanec, ki je imel poprej za svoje intervencionistične posle skoraj eksekutivno moč nad uradniki, pa se ga je poučilo, da sedaj ne gre več po starih metodah. Uradništvu je sprejemanje strank zabranjeno, dostop v pisarne je prepovedan in le nekaj vodilnih uradnikov ima določene sprejemne ure. Za vsakogar in tudi za bivše režimske mogotce je predpisan za sprejem pri ministrih strog vrstni red in bivšemu mogočnemu režimskemu gospodu poslancu je bilo sporočeno, da se mora i on javiti, a da ne more biti prej sprejet kot po preteku treh dni, ker je do tedaj vrstni red že določen. Bivši režimljija je odšel s povešeno glavo.

Iz ministrstev izginjajo tudi kuhinje kave, z njimi pa velikanski štab postopačev, ki kot politični agitatorji, zaslužni »kortešci«, niso drugega delali kot Bogu čas kradli, državi pa denar. V enem samem ministrstvu, ki je eno najmanjših in kjer bi zadostovalo za vse potrebe pet slug, je nova doba našla kar 17 slug. Med njimi devet vaških »kortešev«, ki so bili odvzeti družini in delu, da so postopali po Beogradu. Še prenočevali so po ministrskih foteljih in zofah ter zanesli vanje uši.

Takih nekvalificiranih pohajkovačev so pa stari režimi pustili nešteto i na drugih položajih. Zlasti karakteristična v tem pogledu je neka direkcija, ki rešuje akte v tretji instanci. Cela jata juristov, a za reševanje aktov je najsposobnejši neki bivši podčastnik; kajti ta je edini na glasu, da pozna — vse zakone!

V takih administrativnih razmerah ni čudno, če je vse propadlo, vse bilo nezadovoljno. Težak je problem ta hlev izčistiti. nobenega dvoma pa ni, da ga more pri nas izčistiti samo neparlamentarna in nepolitična vlada, ki ima pred očmi samo ožir na sposobnost in stvarno potrebnost uradništva. Ako novemu režimu že samo to uspe, da bo postala naša administracija evropska, je izvršeno orjaško delo, za državo in narod pa odpravljena največja rak-rana.

Z ozirom na memorande in predstavitve raznih gospodarskih organizacij sem smatral za potrebno, da se v Beogradu avtentično informiram tudi o namerah glede socialne politike. Kategorično se mi je demantiralo, da bi se hotelo demontirati obstoječe socialne ustanove, pač pa se je sklical v Zagreb zbor delodajalcev in delojemalcev, da se čuje upra-

„Nova doba — novo življenje.“

Pod tem naslovom je objavilo ljubljansko »Jutro« članek, ki ga je napisal g. Adolf Ribnikar. Ker je ta članek za nove razmere silno značilen, objavljamo iz njega najvažnejše odstavke:

»Ako hočemo, da nam bo bodočnost lepša in boljša od preteklosti, moramo tudi Slo-

venci po svojih najboljših močeh pomagati veliki skupni stvari, katere cilj je mogočna in zadovoljna Jugoslavija. Je že res, da je navada železna srajca, vendar pa je v našem skupnem interesu, da se zavedamo nove dobe, ko je treba, da vsakdo kroti svoje strasti, vsakdo pozablja na bridkosti bivših dni, a

vičene pritožbe in želje enih kot drugih ter po potrebi izvede reforma, ki bi odgovarjala — zadovoljujoč vsestransko — internacionalnim zahtevam v teh vprašanjih. Na drugem mestu sem bil opozorjen, da je povsem napačno razumevanje nove dobe, ko bi kdo mislil, da je sedaj prišel čas za upoštevanje in protekcijo samo enega sloja na škodo drugega. Vlada je razpustila vse politične stranke. V Beogradu so mi rekli, da bodo brezobzirno iztrebili še vse one, ki bi hoteli gojiti in vzdrževati politično partizanstvo. V enem mesecu se ni bilo mogoče izvesti popolne depolitizacije, a postopno se bo tudi tu energično napravilo red. Prav tako pa vlada tudi ne bo trpela indirektnega političnega boja, pa naj bi se ta vršil pod to ali ono demagoško pretvezo. Prizadevanje gre za tem, da se brez ozira na strankarske, stanovske ali kake druge posebne interese ustvari v državi razmere, ki naj vsem državljanom nudijo pogoje za dejansko enakopravnost ter pogoje za skladen in svoboden razmah. Baš zato je važno, da se v političnem zatišju vsi tem bolj zanimamo za gospodarske, socialne in kulturne probleme. Vse naše mišljenje in prizadevanje naj bo usmerjeno za skupni interes, da si bomo s pridnostjo in pametjo na razvalinah desetletne nesreče zgradili nov za vse udomen in srečen dom. Komur nista besedi narod in država le na jeziku, bo po svojih močeh storil vse, da bosta narod in država čim prej prišla do ozdravljenja. Nova doba zahteva novo življenje. Nazaj ne smemo, pač pa le naprej.

Predsednik Kmetijske družbe pri kmetijskem ministru.

Predsednik Kmetijske družbe, gosp. Ivo Sanein, je prošle dni posredoval v Beogradu pri kmetijskem ministru, gospodu dr. Franješu, v raznih kmetijskih zadevah. Predvsem je prosil, da se Kmetijska družba, kot glavna kmetijska korporacija Slovenije, uvažuje in pritegne k sodelovanju v vseh tistih vprašanjih, ki se tičejo kmetijstva. Izročil mu je spomenico Kmetijske družbe, v kateri se zahteva primerno upoštevanje želj kmetijskih krogov Slovenije glede nove carinske politike. Vsi kmetijski pridelki in izdelki naj se oprostitjo vsake izvozne carine, kakor tudi naj se olajša po možnosti njih izvoz. Na drugi strani se naj ukine carina na razne kmetijske potrebščine, predvsem pluge, kmetijsko orodje, modro galico in razna druga sredstva zoper rastlinske škodljivce in sploh na vse tiste potrebščine, ki jih v naši državi ne izdelujemo. Popolnoma prost naj bo uvoz tudi vseh umetnih gnojil, kajti samo z njimi zamoremo zvišati domačo produkcijo. Izrazil je tudi še nekatere druge želje kmetijskih krogov Slovenije in ga prosil, da jih naj primerno upošteva. G. minister je bil zelo ljubezniv ter je obljubil svojo pomoč v vseh kmetijskih vprašanjih, ki se tičejo Slovenije. Glede modre galice je pojasnil, da je v kmetijskem ministristvu zadeva že rešena in da je pričakovati polovično znižanje uvozne carine, čaka pa to samo na odločitev finančnega ministra. Tudi glede živinske soli je poskrbljeno, da jo živinorejci dobe v kratkem času. Gre se samo za to, da pristane finančno ministristvo na znižano ceno. G. Predsednik se je v Beogradu zglasil tudi pri Srpskem Poljoprivrednem društvu ter opozarjal na nujno potrebo, da se združijo vse kmetijske družbe in kmetijska društva v zvezo, ki bo enotno nastopala v vseh aktualnih kmetijskih vprašanjih. Enotni fronti trgovskih, obrtniških in industrijskih krogov mora tudi naše kmetijstvo postaviti protiutež v skupni zvezi, da bo lahko uspešno zagovarjala interese večine prebivalstva v državi.

POLITIČNE VESTI

Sprava med Vatikanom in Italijo.

Leta 1870 je bila papežu odvzeta njegova država in teritorij cerkvene države je bil priključen kraljevini Italiji. Cerkev in njeni poglavarji tega do danes niso priznali in sveti oče se je smatral za ujetnika od leta 1870. Od takrat ni noben papež zapustil vatičanskega poslopja. Že dalj časa pa so se vršila pogajanja na eni strani med predstavniki Italije in na drugi med predstavniki Vatikana. Prišlo je do sporazuma. Italija odstopi del mesta Rima Vatikanu. Ta del bo tvoril popolno samostojno državo, katere vladar bo Njega Svetost. Listi pišejo, da dobi Vatikan tudi visoko odškodnino v denarju okoli 1½ milijarde lir. Sporazum je bil podpisan 12. februarja z zlatim peresom. Ob priliki podpisa se vrše v Rimu velike svečanosti pred Vatikanom in kraljevo palačo. Italijanski kralj bo obiskal papeža in papež mu bo obisk vrnil. To bo po približno 60 letih prvič, da bo papež zapustil Vatikan. Svetovno časopisje pripisuje temu dejstvu velik pomen. Cerkevna država bo sedaj lahko povsod v svetovni politiki aktivno sodelovala in bo to gotovo velikega pomena za vsa svetovna vprašanja.

Papež je že obljubil, da bo obiskal Milan. Udeleževal se bo tudi velikih cerkvenih prireditvev drugod. Morda dočakamo tudi mi, da bomo v naši sredini mogli pozdraviti našega cerkvenega poglavarja.

Porazni podatki.

Mi smo že večkrat opozorili javnost v našem listu o privilegiranem položaju, ki ga uživajo fabrike v naši državi z zaščitno carino in drugimi olajšavami davčne prirode. Človek bi pričakoval, da bodo tudi fabrike s svoje strani točno in redno izvrševale vse obveznosti napram državi in ji obračtovale od svojih ogromnih dobičkov davke pošteno in ob času. Toda hudo se bi motili, ako bi tako mislili in to od njih pričakovali, čeprav gre njihovo profitiranje v stotine milijonov dinarjev.

Danes hočemo navesti slučaj kartela sladkornih tovarn v naši državi, ki je v nekaj letih iztisnil iz našega revnega človeka poldrugo milijardo dinarjev, a še državo prikrajšal na davkih za 32 milijonov dinarjev. Beograjska »Pravda« št. 19 prinaša članek izpod peresa Andreja Bauerja, v katerem se trdi, da je samo Vrbaška sladkorna tovarna od l. 1923 do 1927 z napačnim knjiženjem prikrla za 32 milijonov dinarjev davka. Toliko bi morala na davkih plačati, a ni plačala. Prikrivanje davkov je vršila na ta način, da je knjižila mnogo več izdatkov za izdelovanje sladkorja, kakor jih je pa v resnici imela.

Prikrivanje davkov je pa ugotovljeno tudi pri ostalih vojvodinskih sladkornih tovarnah.

Fabrikam se namreč odmerjajo davki na podlagi računskih knjig.

Toda potrošači sladkorja, torej tisti, ki ga kupujejo, so bili pa še veliko hujše udarjeni. Saj je vsakomur znano, da plačujemo v Jugoslaviji 40 od sto dražje sladkor kot je njegova cena po vseh ostalih državah sveta. Država je osigurala sladkornim tovarnam dobiček z zaščitno carino od 3-30 Din za kg. To se pravi, da so samo na tem vojvodinske tovarne iztisnile iz nas od 1921. do 1927. leta 1.453.313.000 dinarjev.

In kar je najžalostnejše, je odšel ves ta denar v inozemstvo, ker so vse sladkorne tovarne večinoma v rokah tujih kapitalistov.

Tako fabrikanti. Kako pa kmetje in obrtniki do zadnjega vinarja odračunajo svoje davke, čeprav jih ne štiti ne carina in ne trgovske pogodbe.

se imenuje občutek, ko smo srečni.

Tako veseli smo lahko tudi tisti dan, ko se pere perilo, ako se spomnimo 7 prednosti, katere ima

Vprašanje invalidov.

Minister za socialno politiko dr. Drinković je dal sledeče podatke o delu komisije za nov invalidski zakon: Predvsem bo treba črtati one invalide, ki niso invalidi, pa dobivajo invalidske podpore. S tako prihranjenim denarjem pa se bo zboljšal položaj resničnim invalidom. Gre torej za revizijo invalidskega zakona, ki bo določil stopnjo invalidnosti in redukcijo invalidov. Dosedaj je bilo število osebnih invalidov, to je vdov, roditeljev, bratov, sester in sirot v vojni padlih vojakov 62.416. Vsem tem se je letno izplačalo 462.392.427 dinarjev podpore.

Med invalidi je revizija zakona izzvala veliko pozornost. Udruženje ratnih invalida v Beogradu se je postavilo na stališče sedanjega zakona, to je da se prizna invalidom bivše srbske in črnogorske vojske za 100 odstotkov višja invalidnina, kakor onim iz bivše avstro-ogrske vojske. Prečani zahtevajo popolno enakopravnost. Izenačenje je bistvena točka nove državne politike.

»Slovenec« in gospodarski krogi.

Odkar imamo »novo stanje«, je »Slovenec« že večkrat trdo prijel znane gospodarske kroge zaradi njihovih pretiranih zahtev. To je popolnoma prav in v redu. V nedeljo pa je objavil »Slovenec« zanimive številke, iz katerih se vidi, kako silno so poskočile cene industrijskih izdelkov po vojni, a kako daleč za temi cenami so zaostale cene kmečkih pridelkov. Blago za obleke se je podražilo za tridesetkratno predvojno ceno, živina pa je cenejša kot je bila pred vojno! Na podlagi teh številk ugotavlja »Slovenec«, da je treba dandanes v prvi vrsti pomagati kmečkemu ljudstvu na noge, kajti če ima kmet denar, ga imajo vsi. Tudi to je res in mi poudarjamo to resnico že dolgih 10 let. Na drugi strani pa se spominjamo, da »Slovenec« glede industrije ni zavzemal vedno svojega sedanjega stališča, ampak je bila baš bivša SLS tista, ki je dovolila, da občine ne smejo bogatim delniškim družbam nalagati več kot 25 odstotkov občinske doklade. Z besedami se da že zastopati kmečke interese, toda še lepša so dejanja. Dejanja pa govore drugače kakor je zapisal v nedeljo »Slovenec«.

Umaknjena tožba.

5. decembra lanskega leta je bil »Kmet-ski list« zaplenjen zaradi članka »Beograjski Salomonik«. Drž. pravdnštvo je to takoj javilo bivši narodni skupščini in bivši predsednik narodne skupščine gosp. Ilija Mihajlovič je že 11. decembra izdal »odobrenje« za preganjanje našega odgovornega urednika Milana Mravljeta odnosno neznanih oseb (to je, če se bo dobil pravi pisec). To naglo poslovanje bivše narodne skupščine je marsikoga osupnilo, ker so bili celo uradi navajeni na to, da od tam sploh ni bilo odgovora, pravnike pa je začudila še okolnost, da je g. Ilija Mihajlovič dal samo »odobrenje«, ni pa stavil »zahteve« za preganjanje, kakor to zakon izrecno zahteva. Ta malenkost in pa okolnost, da bivši predsednik ni razumel niti besedice slovenskega jezika, izdajajo vniemo prizadetega gospoda. Zato se bomo s to vnemo pečali o posebni priliki. Našemu odgovornemu uredniku pa je bivši poslanec Pucelj naročil, naj ga kar prijavi kot pisca zaplenjenega članka. Državno pravdnštvo je bilo mišljenja, da zaplenjeni članek žali nar. skupščino in je dvignilo obtožbo po členu 52. in 53. zakona o tisku. Zastopnik tov. Pucelja g. dr. Marušič je vložil odgovor na tožbo in takoj na to je prejel od drž. pravdnštva obvestilo, da je postopanje zoper tovariša Mravljeta in Pucelja ustavljeno. To javljamo zaradi tega, da ne bo kdo sklepal morda, da je to posledica amnestije. Sigurno je lepo biti amnestirar in pomiloščen, toda biti nedolžen je še mnogo lepše.

Odvetnik

Dr. Anton Urbanc
je otvoril
svojo pisarno v Ljubljani
Prešernova ulica šte. 5/I.

Božji opomini.

Letošnji mraz, ki traja nepretrgoma že cel mesec, in ki je nekatere dni dosegel tako hudo višino, kakor je že oddavna ne pomnimo, je pokazal skoro po celi Evropi zopet na važnost kmetijskega stanu. Nam se to zdi, kakor svetel solnčen žarek, ki se s trudom in muko prikrade skozi težke oblake, da vzbudi še vero na solnce, ki bo prišlo ali pa kakor božji opomin vsem onim, ki na to tako radi pozabljajo. Meščanski ljudje ne mislijo na kmeta skoro nikoli, če niso v to naravnost prisiljeni. V teh mrzlih dneh pa smo brali skoro iz vseh velikih mest poročila, kakšno pomanjkanje je nastalo, ko zaradi silnega mraza nista mogla kmet in kmetica v mesto na trg. Kar čez noč je zmanjkalo mleka, masla, krompirja, jajc, sočivja, sadja, pa tudi drv in drugih potrebščin, ki rastejo samo na deželi. Od nekod smo celo brali, da so zadeli mestni ljudje na ramena zopet nahrbtnike ter odšli z njimi na deželo po živila, kakor v trdem vojnem času. Trdi zimski čas je zopet enkrat povzročil to, da je gospoda prav željno in mnogo premišljevala o kmetih in o vsem, kar jim ti donašajo v mesta in s čimer jih preživljajo. S te strani je imel mraz prav prijeten uspeh. Naj bi pa na to svojo veliko važnost pred vsem ne pozabili kmetje, naj bi se tega zavedali in se primerno cenili, stanovsko se organizirali ter tudi sami večkrat poskušali uveljaviti svojo pomembnost in važnost, kajti to, kar zmore mraz, to zmorejo tudi sami, če so le dovolj zavedni in ponosni sami na sebe. To si je treba dobro zapomniti zlasti za čas, ko bo vladarjeva modrost zopet vrnila ustavnost in svobodo političnega udejstvovanja.

Pristna klerikalna roba.

Voditelj slovaških klerikalcev je znani pater Hlinka, katerega je »Domoljub« ob vsaki priliki navajal za vzor »katoliškega moža«. Ta preljudi pater Hlinka se je pa te dni hudo sprl z najuplivišim poslancem svoje stranke Jurigo. Ta poslanec je te dni objavil v bratislavskih časopisih težke obdolžitve proti patru Hlinki. Dolgi ga raznih političnih kupčij, češ da je sprejemal za posamezne poslanske mandate velike vsote denarja. Pater Hlinka ni nič gledal na osebnost kandidata, ampak le, da je vsak dobro plačal. Tako je dobil od dr. Boldjaka pol milijona čeških kron, bivši madžarski veliki župan dr. Bella je dal za svoj mandat 200.000 čeških kron itd. Na ta način je prišlo v češko-slovaški parlament veliko najhujših madžaronov. Enega izmed teh, dr. Tuko, so že radi veleizdaje zaprli. Poleg slovenskega klerikalizma je češko-slovaški nudil nov dokaz, da tudi pri »katoliških« političnih strankah ni vedno vse v redu.

Za karneval.

»Slovenski list«, pondeljkovo izdanje »Slovenca«, je v svoji prvi številki za Novo leto želel različnim politikom vsakojake želje in voščila. G. Žerjava je hotel posebno duhovito potegniti s tem, da mu je želel za Novo leto vsaj »en blejski pakt z g. Veljo Vukičevićem in nar. radikalno stranko.« To je bilo 31. decembra 1928 v slavnostnih dneh »drukanja« za trojko. Letošnji predpust pa je posebno kratek in vendar kako bi bilo pri srečanju »Slovenčev« gospodi, če bi g. Žerjav pobožno želel za karneval z obrestmi povrniti?

Novi predpisi za nošenje orožja.

Notranje ministrstvo je izdalo uredbo o izpremembi in izpolnitvi zakona o posesti in nošenju orožja. Glavna določila se glase:

Za nabavo in posest dopuščene orožja je potrebno dovoljenje pristojne upravne oblasti I. stopnje ali odgovarjajoče državne krajevne policijske oblasti.

Za nošenje vseh vrst dopuščene orožja je potrebno dovoljenje (orožni list) splošne upravne oblasti I. stopnje ali državne krajevne policijske oblasti.

Posest dopuščene orožja se mora v roku osmih dni prijaviti pristojni oblasti.

Prodajalcem municije je dovoljeno prodati imetniku orožnega lista največ 25 streliv in 25 gramov navadnega smodnika.

Vsa doslej izdana potrdila o prijavi orožja (revers) prenehajo veljati. Ta potrdila morajo posestniki predložiti pristojni občinski oblasti odnosno splošnoupravni oblasti prve stopnje najkasneje do 30. marca 1929. Prvostopna upravna oblast podvrže ta potrdila reviziji in jih potrdi ali pa potrdilo odkloni.

Ne kaznujejo se osebe, ki do 21. marca 1929. predajo prošnje za dovoljenje držanja orožja odnosno za orožne liste, četudi doslej niso podale predpisane prijave.

V Moskvi je bil podpisan protivojni dogovor.

V soboto dne 9. februarja so podpisali v Moskvi protivojni dogovor pooblašeni zastopniki Rusije, Poljske, Rumunije, Estonske in Letonske. Podpisani pakt ima za vso vzhodno Evropo izredno velik pomen, ker so z njim podpisane države izločile vsako napadalno vojno in hočejo vse medsebojne nastale spore rešiti na miroljuben način. S podpisom protivojnega Kellovega pakta se država svečano obvezuje, da bo izločila vojno kot sredstvo za reševanje državnih in narodnih sporov. Pakt ali dogovor se imenuje zato Kellogov, ker ga je sestavil ameriški zunanji minister Kellog in ga poslal vsem evropskim državam v podpis. K ruskemu protivojnemu dogovoru bo

pristopila še Finska in Litavska in s tem si hoče Rusija zagotoviti mir z vsemi sosednimi državami. Prva posledica tega podpisa bo veliko znižanje vojnih izdatkov in zmanjšanje ali popolna odprava stalne vojske.

Kmetje v Nemčiji.

Kakor po vseh evropskih državah, tako se je zlasti po vojni tudi v Nemčiji mogočno razvila kmečka organizacija. Ta organizacija sicer še ni tako močna in enotna kakor je n. pr. na Češkem, ampak podlaga je ustvarjena in ni dvoma, da se bo sprlo silne organizatorične nemške sposobnosti čez čas dala ustvariti tudi enotna organizacija, čeprav posestniške razmere na Nemškem za enotno organizacijo niso posebno ugodne.

Nemčija je namreč sestavljena iz delov, kjer so zemljiške razmere zelo raznovrstne. V Prusiji prevladujejo veleposestva, ki so pa precej različna od naših (naša »veleposestva« so v Nemčiji kmetije, op. ur.). V kmečki organizaciji v Prusiji prevladuje zaradi tega veleposest, ki ima vse drugačne interese kakor mala posest. Na Bavarskem in v srednji Nemčiji prevladuje zopet mala posest, toda ti mali kmetje se še silno ločijo med seboj zaradi vere (katoličani in protestanti), prav močno pa stoje tamošnji mali kmetje pod vplivom drugih zgolj političnih strank. Zato imamo v teh krajih nacionalno-kmečke organizacije, krščanske kmečke organizacije itd. Kmečki pokret v Nemčiji je torej še silno razcepljen, kar ni nič čudnega, ampak začetki so tukaj. Ni pa dvoma, da se bo kmečko gibanje tudi v Nemčiji tako razvilo, da bo kmetijstvo kmalu dostojno zastopano poleg delavstva in velike industrije.

Jako močne pa so v Nemčiji kmečke zadruge, denarne in produkcijske. Ravno tako je na višini kmečko strokovno časopisje. Zato pa je kmetijstvo v tehničnem oziru v Nemčiji na višku.

Volitve na Angleškem.

Najstarejši parlamentarizem imajo na Angleškem. Zato je tudi najpopolnejši. Tam volitve trajajo jako malo časa. Vsak volilec točno ve, zakaj so razpisane volitve, katero državno vprašanje je postavljeno pred njega in o čemu ima odločati. Tam volilcev ne lovijo s cementom ali drugimi podporami, nego volilci po svoji svobodni volji odločajo o najvažnejših državnih vprašanjih. In njihov glas je potem merodajen in bodoči parlament dela same to, za kar je od volilcev pooblaščen. Tudi se tam ne tepejo poedine stranke in poedini politiki, kdo bo v volilni vladi in kdo bo volitve »delal« z državnim aparatom, kakor smo to videli do nedavnega časa še pri nas. Letos bodo na Angleškem državnozbornske volitve. Vlada je sklenila, da bo 23. maja razpustila parlament, 12. junija pa bodo volitve. 9. aprila pa bo še predložen novi proračun in ga mora parlament še poprej sprejeti, predno pojde na volitve. Za agitacijo in za vse volilne predpriprave bo torej samo 25 dni časa. Tako delajo drugod po svetu pametni ljudje. Pri nas pa so se politiki »s tradicijo« kregali celo leto, kdo bo volitve vodil in potem so jih »delali« cele štiri mesece. Ob vseh štirih volitvah v naši državi so doslej vodili in predsedovali bivši radikali. V dveh volilnih vladah je bila z njimi tesno zvezana tudi bivša SLS, bivša SKS pa nikoli. Ali ni to prijetna zavest v teh-le časih?

Kdor hoče imeti dobro pitane prašiče,

mora uporabljati »Težakovo olje za živino«

Naroča se

»TEŽAK«, Zagreb, Gunduličeva 31

NOVICE.

Naročnina Kmetskemu listu znaša za celo leto 30 dinarjev. Če je še niste poravnali, storite to čim prej, da se vam pošiljatev lista ne ustavi.

Velika pomilostitev. Kralj je podpisal ukaz o veliki pomilostitvi vseh, ki so bili obtoženi, ali že obsojeni radi razžaljenja veličanstva, radi razžaljenja javnih oblasti in uradnih oseb ter obdolženci in obsojenci po §§ 47, 48, 53 in 54 tiskovnega zakona, ki govorijo o razžaljenju vladarja, širjenju plemenske mrznje in širjenju mrznje proti državi kot celoti. Ker je državno pravdnistvo ravno v smislu navedenih paragrafov vložilo na stotine tožb, bo kraljeve pomilostitve deležnih izredno mnogo oseb. Saj vemo, da je še bivša vlada dr. Korošca obtožila dr. Mačka, dr. Krnjevića, Radićevo vdovo in da je bil urednik »Narodnega Vala« obsojen na eno leto ječe. Dalje je bil obtožen naš urednik Milan Mravlj, ki je bil sicer pri sodišču prve stopnje oproščen, a se je državni pravdnik pritožil na višje deželno sodišče. Vse te obtožbe in obsodbe so z ukazom kraljeve pomilostitve uničene.

Nov hrvaški poslanik. Kralj je pretekli teden podpisal ukaz, s katerim je imenovan vseučiliški profesor v Zagrebu dr. Stražnický za poslanika v Buenos Airesu.

Vsi železniški uslužbenci morajo hoditi k maši. Beograjska »Politika« je objavila vest, da je železniško ministrstvo izdalo odlok, da morajo vsi uslužbenci ob nedeljah in praznikih hoditi k maši. Kabinetna pisarna železniškega ministra je to vest demantirala kot neresnično.

Cena živinske soli. Finančni minister je odobril odlok monopolne uprave, da se prodaja živinska sol po celi državi po 1.40 Din za kg.

Umrli je v Jurki vasi Ivan Dular, posestnik, star 38 let. Pokojni je bil zelo priljubljen in spoštovan v celi okolici. Preostali nam naše iskreno sožalje.

V Kočevju je umrl okrajni referent za gozdarstvo g. Lesjak. Zapustil je udovo in šest otrok. Lahka mu zemlja!

Umrli je v Mengšu Franc Funtek, posestnik in gostilničar. Pokojni je bil odličen pristaš kmetskega gibanja, dober gospodar in poštenjak od nog do glave. Uglednega moža so ljubili vsi, ki so ga poznali. Njegovo dobro srce in za vsakogar odprte roke so marsikomu pomagale iz stiske. Naj mu bo zemljica lahka, sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

Izredni prispevki za vzdrževanje državnih cest. Ministrstvo za javna dela je izdalo gradbenim direkcijam sledeči nalog: Iz podanih poročil gradbenih direkcij o določevanju in pobiranju prispevkov za izredno izkoriščanje cest je razvidno, da se ta posel obavlja zelo površno, tako da ni dosežen efekt, ki ga je zasledovala ta zakonska odredba, to je, da one osebe in podjetja, ki preko mere kvarijo ceste, s posebnimi prispevki podpirajo vzdrževanje cest poleg proračunskih kreditov. Zato naročam vsem direkcijam, da pod osebno odgovornostjo direktorjev gledajo na to, da postopajo vse gradbene sekcije po določbah čl. 223 finančnega zakona. Zadevo smatram za nujno. Vsako malomarnost pri izvrševanju te naredbe bom strogo kaznoval. — Vse, ki so zainteresirani na tem zakonu, opozarjamo, da si natančno beležijo, kedar in koliko so vozili po državnih cestah, ker za čas, ko leži sneg, ko se ceste absolutno nič ne poškodujejo s še toliko vožnjo, ne plačajo izrednih prispevkov.

»Gruda«. Prva številka tega lepega mesečnika je izšla koncem meseca januarja. Prosimo vse naročnike, da poravnajo naročnino za letošnje leto. Pridobivajte novih naročnikov.

Ljutomer. Občni zbor Sokola se je vršil 2. februarja. Iz poročil se je razvidlo marljivo in vestno delovanje društva, kakor tudi agilno in točno poslovanje odbora. Iz blagajniškega poročila posnemamo, da je imelo društvo Din 145.289-97 dohodkov in od prireditvev Din 55.264-04 čistega dobička, kar se je večinoma uporabilo za odplačilo dolga na domu. Za starostu je bil izvoljen br. dr. Stajniko, za podstarosta br. Seršen in Ozmeč, načelnik br. Lubelj. Odbor je ostal z malimi spremembami stari.

Poboljšani odnosi med Jugoslavijo in Bolgarijo. Meja med našo državo in Bolgarijo je bila že nad poldrugo leto popolnoma zaprta in vsak promet razen železniškega izključen. Tako zaprtje meje je napravila naša država radi večnih vpadov makedonstvujuših čez mejo. Te dni je pa sporočil naš poslanik v Sofiji, da bo naša država mejo odprla in promet omogočila. V to svrhu se bo sestala mešana komisija, ki bo izdelala potrebne odredbe.

St. Lenart. V naši občini se nahaja fant, ki hoče dobro jesti, zato lepo obiskuje kmete, a vedno tako, da ga ne vidijo ter si pri njih »izposodi« jajca, potice, klobase itd. Najbolj je bil prizadet kmet Slaje. Pretekli teden je bila razprava in dobro srce Slajeta je hotelo fantu vse odpustiti. Take ljudi je treba premestiti v prisilno delavnico.

Poskus samomora glavnega blagajnika. Že nekaj časa se je govorilo po Mariboru o poneverbi pri blagajni na glavnem kolodvoru v Mariboru. Imenovala se je vsota 300.000 dinarjev. Obdolžitve so glavnega blagajnika Vladimirja Premrova tako razburile, da si je pognal kroglo v sence, ko je bila še komisija pri delu, da ugotovi stanje blagajne. Ranjen je smrtno nevarno in se dvomi o njegovem okrevanju.

Pogreb ciganke. V četrtek 7. t. m. je bil na mariborskem pokopališču v Pobrežju pogreb znane ciganke godbenice Cecilije Gartner. Udeležilo se je pogreba okoli 100 ciganov iz tu- in inozemstva. Ker se je že poprej poznalo, da bo igrala pri pogrebu ciganska godba, se je pogreba udeležilo občinstvo v tako ogromnem številu, kakoršno smo redkokdaj videli. No, radovedneži so prišli na svoj račun; ciganska godba je igrala tako pretresljive in čudne viže, kakor se res ne igrajo pri drugih pogrebi, razen ciganskih.

Žalostno svatovanje. V sredo zjutraj so začeli pri Kozinčevih v Zlebiču s pripravami za svatovanje, kajti ta dan se je poročila njegova hčerka. Okoli 7. ure zjutraj, pa se je zunaj zaslišal krik in ko so skočili domači iz hiše, se je nudil grozen prizor. vse poslopje je bilo v ognju. Gasilci iz Velikih Lašč niso mogli dosti pomagati, ker je voda v ceveh zamrznila. Gasili so snegom. Ko so prišli svatje po nevesto, so našli mesto srečne neveste, nesrečno družino brez krova. Poroka se je vseeno vršila. Kako je nastal ogenj, je neznano. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Radence ob Kolpi. Malokdaj se oglasimo iz naše doline, a letos nas je vendar sama narava opomnila, da priobčimo kratek zapis, s katerim mislimo povedati o našem naravnem spoju s Hrvaško. Dne 2. in 3. svečana je premrznila 7 metrov široka Kolpa. Pokrita je z 10 cm debelo plastjo ledu. Promet s čolni je popolnoma izključen. Pešhoja preko Kolpe je za par dni sigurna. Takega mraza kot je letos, pri nas že dolgo let ne pomnimo. Nastalo je veliko veselje za mladino, katera se drsa po površju vodne gladine, samo če bo ostalo brez kake žrtve.

Ford v Carigradu je sedaj določena stvar. Fordova družba se je zavezala, da bo napravila na dan vsaj 50 avtomobilov ter da bo zaposlila izključno le turške delovne moči. Pogodba bo sklenjena za 25 let, ko jo bo parlament odobril.

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne robce, kravate, fino damsko, moško in otroško triko-perilo, dišeče milo, torbice, čipke, potrebščine za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Čatež. Dne 31. januarja je umrla v Kerziščah Marija Zidar, roj. Planinšek v visoki starosti 78 let. Na Svečnico, na njen god, so jo položili k večnemu počitku na pokopališču v Čatežu pod Zaplalom. Bila je dobrosrčna in spoštovana žena in več kot dvajsetkrat krstna botra. Naj ji bo lahka domača gruda!

Železniška nesreča pri Rimskih Toplicah. Preteklo soboto ponoči se je pripetila v bližini postaje Rimske Toplice težka železniška nesreča, ki slučajno ni zahtevala nobenih človeških žrtve. Tovorni vlak, ki je privozil iz Celja, je iztiril predno bi imel zavoziti na postajo Rimske Toplice. Lokomotiva je potegnila seboj še štiri vozove in vsa proga je bila naenkrat polna razbitih vagonov. Delavci so prihiteli z obeh strani in v teku sedmih ur očistili progo. Tik pred nesrečo je pasiral postajo dunajski brzovlak in tako še mnogo večji nesreči ubežal.

Vedno hujši mraz. Že smo pričakovali milejšega vremena, ko je naenkrat potegnila burja in prinesla še mnogo hujši mraz kot smo ga imeli dosedaj. Po celi srednji Evropi je padel termometer na 30 stopinj pod ničlo, ponekod celo 35 in 40 stopinj. Sredi tega tedna se je privabil najhujši mraz s severa. V Sibiriji kaže živo srebro 55 stopinj pod ničlo in na Poljskem 44. Vsled mraza so se pričele trgati celo telefonske in brzojavne žice, pokati vodovodne cevi in tračnice. V Ljubljani je bilo pretekli ponedeljek pol mesta brez vode, ker je počila glavna vodovodna cev.

Zmrznilo pet ciganov. V okolici Trzina se je potikala ciganska družina, obstoječa iz očeta, matere in treh cigančkov. Prosjačili so za hrano in stanovanje. Hrane so še dobili, le toplega prenočišča jim ni nihče hotel dati. Ker so pod pritiskom zime postali nadležni, jih je začela preganjati tudi žandarmerija. Postavili so si pod smrekami pri Sv. Janezu šotor in v njem prenočevali več noči. V nedeljo je šel neki vaščan proti znamenju sv. Janeza in pogledal iz radovednosti v šotor. Nudila se mu je pretresljiva slika, vseh pet ciganov je ležalo tesno stisnjeno skupaj, pokriti so bili s kupom cunj. Ker se nikdo ni ganil, jih je začel dramiti, a vsi so bili trdi. Trda zima je vsem ugasnila luč življenja. Javil je to žandarmeriji in vseh pet so odpeljali v mrtvašnico na trzinškem pokopališču.

Vlak orientekspres 12 dni v snegu. Dne 29. januarja je odpeljal iz Pariza Orientekspres. Ko je privozil kakih 90 km pred Carigrad, je vlak obtičal v snegu in moral čakati 12 dni predno je mogel nadaljevati. Med tem časom je železniška uprava skrbela za hrano potnikom.

Volkovi so raztrgali dva kmeta na Slovaškem. Okrog 20 lačnih volkov je pridrvelo v vas Vago. Med potjo so srečali dva kmeta. Volkovi so takoj navalili na nje ter ju raztrgali in požrli. Kmeta sta se en čas branila s palicami, toda lačne zverine se niso dale odgnati, dokler ju niso požrli.

S plinom se je zastrupila cela družina v Subotici. Ponoči, ko je družina v eni sobi spala, je pričel uhajati iz cevi plin in zastrupljena družina se ni več prebudila.

Za IX. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem, ki se vrši od 30. maja do 9. junija 1929, je uprava velesejma že razposlala interesentom prijavnice za udeležbo v izpolnitev. Če kdo izmed interesentov tiskovine ne bi bil dobil dostavljene, naj jo takoj zahteva od urada velesejma v Ljubljani.

130 milijonov dinarjev je izdala belgrajska občina samo za tlakovanje ulic. Ves denar je dobila iz takozvane kaldermine, to je poseben pribitek na natovorjeno in iztovorjeno blago, katerega pobirajo le one občine, kjer se nahajajo glavne carinarnice. Da se ta kaldermina preuredi v tem smislu, da se izroči denar za potrebe vseh cest, je bilo že več predlogov. Upati je, da se po te predloge tudi vpoštevalo.

Naga ženska v cerkvi. Preteklo sredo zvečer je bila neka zagrebška cerkev precej polna raznih pobožnih vernikov. Sredi najtišje molitve se je iz enega kota pojavila popolnoma slečena ženska in stokala nerazumljive besede. Pobožni verniki so bežali v svetem strahu na vse strani in klicali na pomoč. Nekateri so jo skušali obleči, a se ni pustila. Šele ko je prispel policaj, jo je spravil v avto in odpeljal na stražnico. Tam so ugotovili, da gre za neko služkinjo, ki je zblaznela in od svojega gospodarja pobegnila.

Nov način cepljenja proti steklini. Direktor higijenskega zavoda v Novem Sadu dr. Hempt je izumil nov način cepljenja proti steklini, ki sestoji v tem, da je treba za zdravljenje le 6 dni, dočim je trajalo po prejšnjem načinu več tednov. Po novem načinu bo dobival bolnik le prvo cepljenje v Pasteurjevem zavodu, ostale injekcije bo pa lahko dobival od domačega zdravnika.

Usnjarska šola v Visokem. V Visokem v Bosni se letos otvori srednja strokovna šola za usnjarsko industrijo, edina te vrste v naši državi. Za ravnatelja te šole je nastavljen iz Češkoslovaške neki inženjer kemije in veščak v usnjarsstvu. Šola bo otvorena dne 1. septembra letos.

Cigani pojedli erknjenega volka. Ciganska družina Hudorović je našla v bližini Karlovega zmrznjenega volka. Cigani so volka lepo odrli in skuhal. Trdo meso so s slastjo pojedli, a kožo v Karlovcu prodali.

Zemlja se je odprla v Banatu blizu Bele Cerkev, kjer so delavci kopali velik vodnjak. Med kopanjem se je naenkrat zemlja pod njimi pogreznila in zajela seboj tri delavce, nato se je zemlja zopet zravnila. Preko dvesto delavcev je odhitelo na kraj nesreče, da bi odkopalo žrtve, toda ves trud je bil zaman.

Maršal Foch težko obolel. Vrhovni general vseh zavezniških čet na francoski fronti za časa svetovne vojne maršal Foch je težko obolel na vnetju pljuč.

Avijatičar Hünnefeld umrl. Nemški avijatičar Hünnefeld, ki je prvi preletel pot iz Evrope v Ameriko, je te dni umrl. Pokopali so ga z velikimi svečanostmi.

Katastrofa na Črnem morju. Vsled silnih viharjev je bil več dni v preteklem tednu ves promet v Črnem morju ustavljen. Nekaj ladij, ki so se nahajale sredi morja, se je z vsem moštvom potopilo.

Blazen čin kočijaža. Upravitelj poljskega grofa Dzieduszyckega je odpustil svojega kočijaža iz službe. Odpuščen kočijaž je vsled tega tako zbesnel, da je pograbil puško in ustrelil ženo in dve upraviteljevi hčerki, eno služkinjo in nekega uradnika. Z veliko težavo so ukrotili zbesnelega kočijaža in ga uklenili.

Plodnost muhe. Par muh se pomnoži v pol leta na sledeči način: prvi rod 2 muhi, drugi rod 120 muh, tretji 7200, četrti 432.000, peti 26 milijonov, šesti poldrugo milijardo, sedmi 55.548.720.000.000 itd. V devetem rodu, to je v šestem mesecu, bi predstavljale muhe, ako bi jih postavil eno poleg druge, 3350 milijonov kilometrov dolg trak.

Splošna delovna dolžnost v Nemčiji. Nemška narodna stranka hoče predložiti nemškemu državnemu zboru načrt zakona o splošni delovni obveznosti. Po tem zakonu naj se vsi Nemci moškega spola, brez ozira na stan in gospodarske razmere, pritegnejo med 18. in 23. letom k državno urejenemu obveznemu delu za dobo 12 mesecev. Delo naj bo namenjeno v prid splošnemu narodnemu gospodarstvu. — Po vojni je prva tak zakon o splošni delovni dolžnosti sprejela bolgarska zemljedeljska vlada pokojnega Stambolijskega. Razlika je bila ta, da so bile k delu obvezane tudi vse ženske. Uspeh tega zakona je bil velikanski. Zgradili so na tisoče kilometrov cest in železnic, na stotine šolskih zgradb po deželi, mnogo vodovodov in drugih občekoristnih naprav. Poleg zakona o agrarni reformi je bil tudi ta zakon trn v peti mestni postopajoči gospodi in vzrok, da so Stambolijskijevo kmetisko vlado vrgli.

Bismarck v norišnici. Železni nemški kanceler Bismarck je navadno sam nadziral razne državne ustanove. Nekega dne je hotel pregledati blaznico v manjšem pruskem mestecu. Ko je vstopil skozi glavna vrata umobolnice, mu je rekel vratar: »Gospod, ne morete brez dovoljenja!« Bismarck ga pogleda in mu odgovori: »Jaz sem kanceler Bismarck.« Vrtar se glasno nasmeje, spusti Bismarcka notri in pravi, smatrajoč ga za norca, ki si je nadel ime Bismarck: »Kar stopite naprej, malo pred vami sta prišla notri tudi car Peter Veliki in Napoleon.«

Največja kavina plantaža se nahaja v bližini San Paula v Braziliji. Njena površina obsega 135.000 ha (1 ha = 10.000 m²) in je posajeno na njej osem milijonov kavinih grmov.

Najkrajša porotna razprava. Pretekli teden se je vršila v Liverpoolu na Angleškem porotna razprava, pri kateri je bil morilec obsojen na smrt. Cela razprava je trajala samo pet minut in dosegla rekord kot najkrajša porotna razprava na svetu.

Borba v Indiji. Med raznimi indijskimi narodi je zadnje čase nastopilo odkrito sovražstvo in v Bombayu je izbruhnila ostra borba med Hinduji ter muslimani. Na obeh straneh je že več mrtvih. Angleške oblasti so morale poklicati veliko število vojaštva, da se sovražnosti med obema narodoma ne razširi. — To je stara angleška navada. Kadar preti nevarnost od složnosti mnogobrojnih indijskih narodov, da bo angleške komande konec, tedaj našuntajo narode med seboj, nakar jih lepo mirijo z vojaško silo.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 17. februarja, nedelja: Konstantin.
- 18. februarja, ponedeljek: Flavijan.
- 19. februarja, torek: Konrad.
- 20. februarja, sredo: Elevation.
- 21. februarja, četrtek: Maksimilijan.
- 22. februarja, petek: Stol sv. Petra.
- 23. februarja, sobota: Romana.

SEJMI.

- 17. februarja: Podšentjur.
- 18. februarja: Lašče, Braslovče.
- 19. februarja: Šmartno pri Litiji, Lož, Pišce, Ljutomer.
- 20. februarja: Zg. Tuhinj, Videm ob Savi.
- 22. februarja: Sv. Filip v Varečah, Teharje.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko . . .	Din	13-50
1 švicarski frank . . .	Din	10-94
1 avstrijski šiling . . .	Din	8—
1 angleški funt . . .	Din	276-20
1 ameriški dolar . . .	Din	56-80
1 francoski frank . . .	Din	2-22
1 češkoslovaško krono .	Din	1-68
1 italijansko liro . . .	Din	2-98

Amerika se oborožuje. Že zadnjič smo poročali o ogromnem oboroževanju Amerike. Te dni je sklenil ameriški senat zgraditi 15 novih križark. Stroški za nove ladje bodo znašali 274 milijonov dolarjev. Gradnja ladij mora biti gotova v treh letih.

Koliko sadja pridelava Slovenija? Pridelava sadja v Sloveniji znaša na leto približno 15 tisoč vagonov in sicer 10.000 vagonov v mariborski in 5000 vagonov v ljubljanski oblasti. Doma ga porabimo okrog 9000 vagonov in bi ga potemtakem preostajalo za izvoz blizu 6000 vagonov. Izvozimo ga pa v resnici le okrog 3000 vagonov. Na to stran gospodarstva bodo morali naši kmetje mnogo večjo važnost polagati.

Koliko zapijemo? Znani pobornik protialkoholnega pokreta v naši državi dr. Miloš Popović navaja te-le podatke o potrošnji alkoholnih pijač v naši državi. Po podatkih, ki smo jih sestavili na podlagi statistik v ministrstvih poljedelstva in financ, znaša povprečna letna proizvodnja in potrošnja vina v Jugoslaviji 3.590.000 hl. Posamezne pokrajine participirajo na tem v sledečem iznosu: Hrvatska in Slavonija 993.000 hl, Vojvodina 692.000 hl, Srbija z Južno Srbijo 770.000 hl, Dalmacija 457.000 hl, Slovenija 565.000, Bosna in Hercegovina 103.000, Črna gora 5000 hl. Proizvodnja vina v steklenicah znaša letno 293.000 steklenic. Letna proizvodnja piva v 38 pivovarnah znaša okrog 1.000.000 hl. Proizvodnja žganja kaže naslednjo sliko: v vsej državi je približno 100.000 kotlov za žganjekuho. Na Hrvatskem proizvajajo letno 170.000 hl žganja, v Bosni in Hercegovini 87.000, v Dalmaciji 3000, v Sloveniji 30.000, v Vojvodini 23 tisoč, v Srbiji 326.000, skupno 612.000 hl. Vrh tega je še 7 industrijskih in 75 poljedelskih tovarn, ki proizvajajo skupno 370.000 hektolitrov čistega alkohola. Skupno se v naši državi popije letno vina 3.580.000 hl, piva 1.000.000 hl, vina v steklenicah 2000 hl, žganja 612.000 hl, likerjev 402.000 hl. Ako vse te količine preračunamo v dinarsko vrednost in ako računamo povprečno liter vina po 10 Din, liter piva po 10 Din, liter žganja po 20 Din, liter likerjev in finih vin po 50 Din, dobimo, da izdamo: Za vino 3580 milijonov Din, za pivo 1000 milijonov Din, za žganje 1222 fisisjonov Din, za likerje 2000 milijonov Din, za fino vino in šampanjec 10 milijonov Din, skupno 7812 milijonov dinarjev. Z vsemi socialnimi in zdravstvenimi posledicami pa te številke narastejo najmanj na 15 do 20 milijard letno.

Zdravstveni dom v Mariboru. Na predlog Higijenskega zavoda v Ljubljani je odredil minister narodnega zdravja, da se ustanovi in otvori Zdravstveni dom v Mariboru za teritorij: Maribor mesto, srez Maribor levi breg, srez Maribor desni breg, mesto in srez Ptuj, srez Ljutomer, Murska Sobota, Dolnja Lendava, Čakovec in Prelog. Zdravstveni dom bo imel sledeče oddelke: 1. Bakteriološko-serološko diagnostični oddelk. 2. Higijensko-epidemiološki oddelk. 3. Antirabični oddelk. 4. Šolska poliklinika in 5. Dežji dispanzer. Začasno bodo nameščeni oddelki Zdravstvenega doma v prostorih Dežjega dispanzerja in prostorih, katere bo določil oblastni komisar. Za v. d. upravnika Zdravstvenega doma je imenovan dr. Josip Vrtovec, zdravnik Higijenskega zavoda v Ljubljani.

Narodni pregovori.

Zajca se lovi s psom, bedaka s hvalo in žensko z denarjem.

Ako je mačka pametna, ni miš neumna. Zastonj iščeš v kravi mleko, ako ni v hiši dobrega gospodarja.

Tudi če gre lisica v samostan, bo še vedno kradla kokoši.

Kdor je žejen, z dlanjo pije.

Vsaka muka je začasna, a sramota je večna.

Kdor ne seje, tudi ne veje.

Kdor neče delati doma, bo moral na tujem.

Postno pismo z dežele.

Minil je nam predpustni čas veselja za lahkočivce in zdaj marsikdo med njimi z mislijo si glavo beli, kako zredi spet shujšano mošnjó, Ker nima, je prisiljen se postili in s tem zahtevi postni zadostiti.

Posledic takih pa predpust nečedni tu na deželi nam zapustil ni; saj bili smo kot sicer vzdržni, redni in nam nov greh obtežil ni vesti. Predpisana za vsak je greh pokora, in jo storilec sam prestati mora.

A naši kmetje so se pokorili za druge in je žalostno zeló, da vselej so si sami naložili neupravičeno pokoro to. V nevednosti so se oškodovali, ker niso še krivic svetá poznali.

Dostojnega človeškega življenja pa vreden tudi je slovenski kmet, ki vsem s sadovi svojega trpljenja zalaga v domovini hram in klet. Kmet narodu može najboljšo dajo, če on propade, temelj naše se zmaje.

Podpore in hvaležno spoštovanje prav vsi stanovi kmetu so dolžni, a le brezsrčno izkoriščevanje do zdaj je trlo ga od vseh strani. Odslej pa vsa prizadevanja taka tepena bodo z delom poštenjaka!

Zdaj v postnem času hočemo marljivo tu na deželi o vprašanju tem vsi razmotrivači ter svojo njivo globoko razorati, a potem jo s semenom najboljšim obsejati in s tem se na — vstajenje pripravljati!

Fr. Rojec.

ZA SMEH.

Filantrop.

Zena: »Dragi mož, jutri je 25-letnica našinega zakona in te prosim, da v proslavo tega dne napraviš kako dobro delo.«

Mož: »Ne skrbi, draga, to sem že napravil. Eden od mojih nameščencev je namreč prosil za povišanje plače, češ, da se sicer ne more oženiti. Jaz pa sem mu to prošnjo odbil!«

Težka situacija.

— Ne verjamem, da bi se vzela!
— Zakaj?
— Ona ga ne more vzeti, dokler ne plača svojih dolgov, a on ne more plačati svojih dolgov, dokler ga ona ne vzame...

«KMETIJSKA MATICA.»

Knjige Kmetijske Matice za leto 1928., ki so izšle pred Božičem (z Velikim koledarjem za leto 1929.) lahko še dobiš, ako si jih takoj, na vsak način pa še ta mesec naročiš. Zadoštuje dopisnica s točnim naslovom. Ker so knjige izredno lepe in našemu kmetu prekoristne, jih vsem onim, ki jih še nimajo, toplo priporočamo.

Vse gospode poverjenike Kmetijske Matice nujno prosimo, naj ne odlašajo z nabiranjem naročnikov za prihodnjo Kmetijsko Matico. Čimprej, tem več in zato temboljše, to naj bo naše geslo. — Vse prijatelje kmetijske izobrazbe in napredka prosimo, da nam gredo pri pridobivanju članov na roko s tem, da Kmetijsko Matico vedno in povsod priporočajo. V krajih, kjer nimamo še poverjenika, pa prosimo, da se eden ali drugi odloči in sprejme poverjenišvo. Na zahtevo bo dobil takoj vsa potrebna navodila in tiskovine. Najmarljivejšim poverjenikom se bo Kmetijska Matica oddolžila na primeren način.

Kmetijski koledar 1929. Vse one, ki so dobili žepni Kmetijski koledar v razprodajo, opozarjamo ponovno, da morajo najkasneje do 15. februarja tekočega leta vrniti vse še ne-

razprodane koledarje. Kdor tega ne bo storil, bo moral plačati vse prejete izvode, ker bomo po 15. februarju smatrali vse nevrnjene koledarje za prodane. To pa zato, ker so nam koledarji pošli že v sredini decembra, na kar smo stalno prosili, naj se nerazprodani koledarji vrnejo, da z njimi postrežemo drugim naročnikom. Sedaj pa bo prepozno vrnjene koledarje težko razpečati in Kmetijska tiskovna zadruga bi trpela občutno izgubo le po nemarnosti onih, ki niso hoteli vrniti nerazprodanih koledarjev.

Kdor rabi kakršnokoli knjigo, naj se obrne na Kmetijsko tiskovno zadrugo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Pridobivajte člane Kmetijski Matici!

NARODNI GOSPODAR

Inž. Zupančič:

Povišanje železniških blagovnih tarif.

Dne 1. marca t. l. stopi v veljavo nova lokalna in luška tarifa za prevoz blaga po naših železnicah.

Lokalna tarifa, to je tarifa v medsebojnem prometu v državi sami se v vseh ugodnostnih tarifnih razredih izvzemši ugodnostni tarifni razred 29 poviša za 5%. Dosedanji najvišji ugodnostni razred 29 se ukine. Razen linearnega povišanja vseh normalnih in ugodnostnih tarif je izvedena tudi malenkostna reforma blagovnih tarif tako, da so nekatere predmetom znižane, drugim pa zopet izdatnejše povišane tarife nego je 5% linearno povišanje.

Ugodnostni tarifni razred 28 ostane do 500 km nespremenjen, preko 500 km pa bo nekoliko znižan. Poleg tega se med dosedanje razrede 25 in 26 ustavi nov razred in med dosedanje razrede 27 in 28 pa dva nova razreda.

Iz dosedanjega najnižjega tarifnega razreda 29 se izločijo drva za Vojvodino ter drva, rude, opeka in bavonski izvoz. Vsi ti navedeni predmeti pridejo v nov ugodnostni razred 31 ter bo znašalo povišanje tarif za njih pri 100 km 40%, pri 200 km 30%, pri 300 km 26%, pri 400 km 23%, pri 500 km 22%, pri 600 km 18% in pri 700 km 15%. To povišanje je posebne važnosti za Slovenijo radi povišanja tarife za izvoz drv, kajti tukaj pride 40% no povišanje pri kalkulaciji precej v poštev.

Po novem ugodnostnem razredu 29 bodo tarifirani naslednji predmeti v lokalnem prometu: Drva, taninski les, opeka in lesni briketi in znaša povišanje napram dosedanji tarifi pri 100 km 30%, pri 300 km 22% in pri 700 km 8%. Važno si je za kalkulacijo zapomniti povišanje vseh teh predmetov, ker se gre za izdatno povišanje.

Za domači premog, ki je do sedaj tarifiran po ugodnostnem razredu 26 je predviden nov razred 26, ki bo ustavljen med dosedanje razrede 25 in 26 in bo znašalo povišanje pri 100 km 15%, pri 200 km 13%, pri 300 km 10%, pri 500 km 9% in pri 700 km 8%.

Zelo važno je ukinjenje tarif št. 39 za pasivne kraje in za izvozne tarife št. 8 za les, kar bo imelo za posledico povišanje tarif za prizadete vrste blaga.

Važno pa je tudi znižanje tarif posebno za otrobe in znaša znižanje do 400 km 12%, do 500 km 13%, do 600 km 14%, do 700 km 15%. Nadalje znižanje za okrogli les odpredanjen na žage in znaša znižanje pri 100 km 6%, pri 200 km 8%, pri 250 km 9%.

Znižanje prevozne tarife za slamo žal vkljub vsemu prizadevanju poljedelskih zastopnikov ni uspelo in je ostala tarifa na dosedanji visoki stopnji, in bo s 1. marcem za 5% linearno povišana,

Izvršene so še nekatere druge spremembe, ki pa jih kot manj važne ne navajamo.

Lokalni tarifi je dodana priloga, ki vsebuje znižane tarifne stave za posamezne predmete v gotovih relacijah, ki imajo začasen značaj in veljajo do preklica, najdalje pa do konca leta 1929.

Luška tarifa bo veljala odslej samo za izvoz v inozemstvo in uvoz iz inozemstva.

* * *

Vojni dolgovi in odškodnina.

Ko je bila svetovna vojska končana, so se zbrali v Parizu zastopniki zmagovalcev in premagancev. In so napravili strašen račun. Izračunili so, da so države antante zapravile v svetovni vojni 168 milijard dolarjev. Vse premoženje premaganih držav, to je Nemčije, Avstro-Ogrske, Bolgarije in Turčije pa je znašalo komaj 120 milijard dolarjev. Pregovor pa pravi: kjer nič ni, tam še cesar svoje pravice zgubi. In po dolgem prerekanju so utrdili, da plača Nemčija kot glavni krivec svetovne vojne odškodnino zmagovalcem 132 milijard zlatih mark ali, če računamo marko po 14 dinarjev, celih: tisočosemstooseminštirideset milijard dinarjev. To je tolika vsota, da se človeku v glavi vrti. Razven Nemčije pa so bile obsojene na vojno odškodnino tudi Avstro-Ogrska, Bolgarija in Turčija. Nemčija je doslej redno plačevala svoje obveznosti, ostale tri pa prosijo večna odlaganja. Zato je tudi Nemčija pričela vse bolj počasi s svojimi odplačevanji. Brez je pretežko in preti vse skupaj polomiti. Na vse mogoče načine se poskuša že od leta 1924., kako bi si breme olajšala. Zlasti so v veliko breme francoske vojaške čete v Porenju. In da se to vprašanje na kakršenkoli način reši, se sestane tekom februarja komisija strokovnjakov, ki naj predvsem utrdi višino vojne odškodnine, anuitete za odplačevanje ter tudi način odplačevanja vojnih dolgov med posameznimi zavezniki v antanti. Vse evropske zavezniške države dolgujejo Ameriki okrog 22 milijard dolarjev. Samo naša država pa dolguje vojnih dolgov Ameriki 62.850.000 dolarjev, Angliji 25 milijonov funtov, Franciji 1.800 milijonov frankov. Vsa ta velika in važna vprašanja bo reševala ta komisija v februarju. Ako bodo sprejele vse države sklepe te strokovne komisije, potem se bomo z naglimi koraki bližali obnovi Evrope. Mir med Francijo in Nemčijo je samo na ta način dosegljiv. In samo tako se zopet lahko povrne tudi mir v gospodarstvo, finance ter medsebojno zaupanje med narodi.

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.

Titni in drugi pridelki:			
pšenica	1 q	350—	do 365—
raži	1 q	300—	do 350—
ječmen	1 q	300—	do 350—
ovsa	1 q	285—	do 315—
proso	1 q	260—	do 300—
koruza (nova, sušena)	1 q	270—	do 300—
ajda	1 q	270—	do 325—
fišol, ribničau	1 q	400—	do 500—
krompir	1 q	100—	do 150—
Seno in slama:			
sladko seno	1 q	70—	do 85—
kislo seno	1 q	60—	do 75—
slama	1 q	47-50	do 55—
Goveja živina:			
voli I.	šive teže 1 kg	7-50	do 8—
voli II.	šive teže 1 kg	6-50	do 7—
voli III.	šive teže 1 kg	6—	do 6-50
teleta	šive teže 1 kg	10—	do 11—
Prasili:			
6-8 tednov stari	komad	200—	do 300—
3-4 mesece stari	komad	350—	do 450—
5-7 mesecev stari	komad	480—	do 500—
debeli	šive teže 1 kg	10—	do 12-50
deboli	mrtve teže 1 kg	16—	do 18—
Perutnina:			
piščanec	komad	20—	do 35—
kokoš	komad	25—	do 45—
Mleko, maslo, sir, jajca:			
mleko	1 lit.	2-50	do 3—
smetana	1 lit.	10—	do 12—
čajno maslo	1 kg	50—	do 60—
surovo maslo	1 kg	40—	do 44—
bohinjaški sir	1 kg	28—	do 32—
siroček	1 kg	3—	do 10—
jajce	komad	1-75	do 2-50
Kurjivo:			
trda drva	1 m ³	140—	do 150—
mehka drva	1 m ³	75—	do 115—

Denar naložite najboljše in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošne hranilnice štev. 14.257 REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO Brzjav: »Kmeti dom« Telefon 2847

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7 1/2%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG NAD 20.000.000 DINARJEV
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno pošne položnice za nalaganje denarja. — Vlošne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poročilu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJSNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12 1/2, in od 3 — 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12 1/2.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, pritličje, poleg stolne cerkve.

Levoročni „FLACHSTEP“ Cylinder

Znano je, da so najpreciznejše izdelani samo
ŠIVALNI STROJI

znamke

Gritzner in Adler

za dom, obrt in industrijo

Večletna garancija.

Ugodni plačilni pogoji le pri

Josip Petelinc

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15

DEŽNIKI

Na malo!

Na veliko!

Ustanovljeno 1839

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

Velika zaloga
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih rut in šerp. Krojači in šivilje, pišite po vzorce!

Naročajte »Kmeti list«!

NAROČAJTE
GRUDOC

Moko, krmila in vseh vrst špecerijo
kupi najbolje

pri Ivan Kralj prej Spreitzer-Tavčar
Ljubljana, Stari trg štev. 30

Zdravo pšenično **slamo**

dobavlja po zelo ugodni ceni

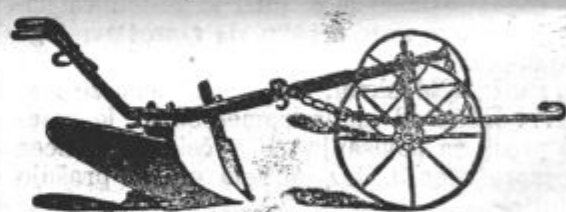
„**Ekonom**“ osr. gosp. zadruga z o. z. v Ljubljani, Kolodvorska 7

Sack'ove pluge in njih dele,
kultivatorje, okopalnike, brane itd.

dobavlja hitro
in zelo ugodno
tudi na obroke

Ferdo SMOLA

Sv. Jurij ob juž. žel. (Glavna zaloga Sackovih plugov za Slovenijo.)

Thomasova žindra — Kalijeva sol — Rudninski superfosfat

ima vedno v zalogi

„**EKONOM**“

osrednja gospodarska zadruga

Kolodvorska ulica štev. 7

LJUBLJANA

Prometna banka d.d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogel Pred škefje 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkvalitetnejših pogojih.